

Rudnay Sándor (Szentkereszt, 1760. október 4. – Esztergom, 1831. szeptember 13.)
bíboros, prímás, esztergomi érsek

A Nyitra megyei származású esztergomi érsek középiskolai tanulmányait Moravában kezdte, a nyitrai piarista gimnáziumban folytatta, majd a pozsonyi katolikus főgimnáziumban fejezte be. Nagyszombatban filozófiai tanulmányokat folytatott, később (1779-1884) a budai szeminárium hallgatója volt. Dogmatikai disszertációját 1784. április 3-án védte meg, de pappá szentelése már korábban, 1783-ban megtörtént a nagyszombati szeminárium kápolnájában.

Berényi Ferenc gróf családjánál végzett rövid házitanítóskodás után 1785-ben Csesztén, 1786-ban Garamszentbenedeken káplán. Az egyházmegyei igazgatás területén zajló feladatokkal is hamar megismerkedett, már 1787-ben a nagyszombati érseki helynökség levéltárában dolgozott, később pedig Batthyány József prímás pozsonyi kancelláriáján is részt vett az iratok rendezésében. 1789-ben Koros plébánosának nevezték ki. A következő években egyházi karrierje folyamatosan épül. 1790-től a nagytapolcsányi egyházkerület esperesének helyettese, 1797-től esperese. 1805-től esztergomi kanonok, valamint a nagyszombati szeminárium rektora. 1808-től korosi apát, ansariai címzetes püspök, esztergomi vikárius generális, a sasvári egyházkerület esperese, 1809-től esztergomi prépost. 1815-től Erdély püspökévé nevezi ki az uralkodó. A kinevezést 1816. március 6-án erősítette meg VII. Pius pápa.

Egyházmegyei teendői mellett több állami intézménynél is feladatot kapott. A Helytartótanács tanácsosa, egyházügyi referens, 1809-től a bécsi Magyar Udvari Kancellária tanácsosa.

1819. július 12-én nevezte ki I. Ferenc Rudnay Sándort esztergomi érsekké, mely kinevezést az 1819. december 17-én kelt pápai bulla erősített meg. Az érseki szék elfoglalása 1820. május 16-án történt, Esztergomban. Rudnay Sándor beiktatása után is Esztergomban marad, ezzel az egyházmegye székhelye a közel háromszáz éves nagyszombati időszak után újra Esztergom, ahol megkezdődik az érseki központ újjáépítése. 1822. április 23-án megtörténik az új főszékesegyház alapkövetétele, 1823-ban a Bakócz-kápolna átépítése, 1828-ban a Szent Anna-templom alapjainak lerakása.

Rudnay már érseksége elején (1822) nemzeti zsinatot hívott össze, melynek rendelkezései a vallási élet javítását szolgálták. Sem az uralkodó, sem VII. Pius pápa jóváhagyása nem született meg, de a pápai megerősítést nem igénylő határozatok végrehajtása megkezdődött az Esztergomi Főegyházmegyében. A zsinati határozatok értelmében helyreállította a szerzetesrendek és a világi papság fegyelmét, támogatta, szigorúan ellenőrizte a tankönyvkiadást, a papnevelőkben folyó munkát. Több plébániát létesített, templomépítésre, oktatásra, jótékony célokra jelentős összegeket fordított.

1828. december 15-én a pápa bíborossá nevezte ki, beiktatása 1829. január 8-án történt.

Utolsó egyházi ténykedése a Szent Anna-templom keresztjének megáldása volt 1831. szeptember 7-én. Néhány nappal később, 1831. szeptember 13-án hunyt el.

